GAZETA TRANSILVANIEI

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 156. *Duminecă, 14 (26) Iuliu.* **1885.**

Braşovŭ, 13 (25) Iuliu 1885.

Sĕ vede, că Ungurii nu mai potŭ birui cu îndĕrĕtnicii Românĭ din Ardélŭ. Acum le vinŭ în ajutorŭ şi Polonii. Organulŭ lorŭ de frunte din Lemberg, „Czas," se ocupă în numerii sĕi de la 17 şi 22 ai lunei acesteia cu starea lucrurilorŭ din Ardélŭ şi ne mustră aspru pe noi Românii, pentru că ne pretindemŭ şi noi dreptulŭ nostru faţă cu Ungurii, bunăóră cum şi'lŭ pretindŭ şi Rutenii din Galiţia! „Czas" este însă de părere, că asemenĭ pretensiunĭ invólvă o agitaţiune împotriva statului.

Câtŭ privesce pofta de esclusivă domnire şi de monopolisare a foloselorŭ ţerii, Polonulŭ cu nimicŭ nu e mai bunŭ, decâtŭ Ungurulŭ. Cu tóte aceste nu este grija pentru supremaţia maghiară, ce face pe fóia polonă sĕ le dea în glasŭ Ungurilorŭ, ci dorinţa de-a se arĕta amicabilĭ faţă cu aceştia într'o cestiune, care puţinŭ îi interesézā şi care nu colidézā cu principiile, ce le practică Polonii la ei acasă. I s'a datŭ aşadér lui „Czas" unŭ bunŭ prilegiu de a câştiga prietenia Maghiarilorŭ, asigurândŭ susŭ şi tare, că nu e mulţumitŭ nicĭ cu purtarea Românilorŭ din Ardélŭ, nicĭ cu articuliĭ d-lui Greif din „Revue du Monde Latin."

Sĕ înţelege, că trebue sĕ ajute aicĭ puţinŭ şi Românii din România. Dela ei trebuia sĕ pornéscă agitaţiunea împotriva Ungariei, ér firele acestei agitaţiunĭ trebuia sĕ ajungă şi până în Francia la d-lŭ Greif.

Décă „Czas" susţine, că Ungaria se află într'o stare înfloritóre şi décă pentru a dovedi acésta, aduce ca esemplu şi esposiţiunea din Pesta, acésta e o părere ca tóte părerile, póte fi şi greşită. La esposiţii se scie că multe se presentă aşa precum nu suntŭ în realitate şi se vede, că „Czas" n'a cetitŭ articululŭ lui Pulszky, care a doveditŭ, că patru din cincĭ părţĭ din productele espuse nu suntŭ producte ale elementului maghiarŭ. Dar şi sĕ fiă aşa cum ḍice „Czas," urmézā óre de aicĭ, că şi Ardélulŭ e în flóre şi că Românii de aicĭ se bucură de progresele culturii? Orĭ dóră „Czas" consideră şi pe Românĭ, ca pe Rutenĭ, nu ca parte integrantă, ci ca o calamitate a statului? Atuncĭ, décă e vorba de calamitate şi décă cei dela „Czas" suntŭ ómenĭ politicĭ, trebue sĕ şcie suporta şi consecinţele. Ce e rĕu de bunŭ nu póte trece şi trebue sĕ se îndrepte. Cu aceea însĕ, că se reîmprospĕtézā însinuările despre nişce agitaţiunĭ, planurĭ secrete şi visurĭ daco-române nu se schimbă cu nimicŭ starea tristă a Ardélului şi a locuitorilorŭ lui nemaghiarĭ, nicĭ nu se potŭ combate argumentele fórte puternice şi leale, de carĭ se folosesce d-lŭ Greif în articuliĭ din „Revue du Monde Latin."

Alta e cestiunea décă opiniunea publică în Francia condamnă séu nu procederea Ungurilorŭ faţă cu noi. Póte sĕ fiă unele foi francese, carĭ sĕ vorbéscă încă de poporulŭ maghiarŭ într'unŭ tonŭ amicabilŭ. Aşa cere politeţa şi Francesii suntŭ tare politicoşĭ. Dér îşĭ gândescŭ si ei, ca fiecare, partea lorŭ şi ar fi prea multŭ a'i crede aşa de naivĭ, ca sĕ jure pe ce a scrisŭ M-me Adam şi sĕ nu voiéscă a băga în sémă articulii lui Greif.

A trecutŭ baba cu colacii! Nu se mai însufleţesce nimenĭ în Francia pentru liberalismulŭ ungurescŭ cum nu se mai aprinde nicĭ pentru Polonĭ. Francesilorŭ le placŭ vorbele sunătóre şi paradele, darŭ le placŭ numai până la unŭ timpŭ. Şi dênşii se escită uşorŭ în cestiunĭ naţionale şi uneorĭ se apropiă chiar de şovinismŭ, dér suntŭ o naţiune cu multŭ mai cultă, decâtŭ să nu ţină contŭ şi de fapte. Francesii nu suntŭ numai în vorbă ci şi în fapte liberalĭ, acésta o simte tótă Europa, care se bucură aḍĭ de fructele revoluţiunei francese.

„Czas" salută nisuinţele „Kulturegylet-"ului din Cluşiu, pe care le declară „îndreptăţite," ér pe Românĭ şi Saşĭ îi dojenesce, sĕ fie pe pace şi sĕ nu'şĭ doréscă o sórte mai bună, decâtŭ pe care le-o croiescŭ Ungurii. Nu şcimŭ, ce ar ḍice fóia polonă când amŭ sfătui şi noi din parte-ne pe conaţionalii ei din Rusia şi Germania sĕ fiă mulţămiţĭ cu cultura, ce le-o impunŭ aceste douĕ state, şi sĕ nu mai viseze redobêndirea drepturilorŭ lorŭ naţionale!

—o—

Incidentulŭ din Dresda.

Dămŭ locŭ astăḍĭ unei reviste a ḍiarelorŭ germane şi maghiare asupra demonstraţiunei antimaghiare din Dresda:

»**Dresdener Nachrichten**« scrie: »Cu cele mai vii aprobărĭ au fostŭ primiţĭ gimnasticii belgianĭ şi olandezĭ, ér atitudinea fără de tactŭ a Maghiarilorŭ a iritatŭ şi pe celŭ mai liniştitŭ Germanŭ, deórece în oraşulŭ nostru festivŭ, care a primitŭ cu atâta entusiasmŭ si simţŭ naţionalŭ pe Germanii austriacĭ, la unŭ banchetŭ la care celŭ mai serbătoritŭ oratorŭ alŭ Germanilorŭ austriacĭ Dr. Knotz n'a conturbatŭ caracterulŭ gimnasticŭ prin nicĭ o alusiune politică, la a astfelŭ de ocasiune *adversarii Germanilorŭ austriacĭ, apĕsătorii Ardelenilorŭ, acelŭ poporŭ, care a răpitŭ scóla dela 100,000 Germanĭ din Pesta, au cutezatŭ sĕ iasă la ivélă într'unŭ modŭ atâtŭ de demonstrativŭ. Cununa cu culorile maghiare nu are locŭ aci,* declară preşedintele Georgi, dar se va păstra în archiva gimnasticilorŭ.«

»**Dresdener Zeitung**« ḍice: »... Nicĭ acelŭ gimnasticŭ din Pesta nu arŭ fi făcutŭ o atâtŭ de amară esperienţă cu neoportuna'i demonstraţiune, décă nu ar fi fostŭ un germanŭ, ce 'şĭ-a maghiarisatŭ numele şi décă pe fraţii sĕi de unŭ sânge nu 'i-arŭ fi salutatŭ cu unŭ »Eljen«. Nu împotriva statului ungarŭ a fostŭ îndreptată demonstraţiunea delăturându-se verde-albŭ-roşulŭ, ci *împotriva renegaţilorŭ ce înfloréscŭ sub elŭ. „Dresdener Zeitung"* regretă, că s'au primitŭ Maghiarĭ la serbare, în locŭ sĕ-i respingă de mai 'nainte ca pe Cehĭ. O naţiune care, neluândŭ în sémă alianţa cu imperiulŭ Germanŭ, persecută limba germană cu celŭ mai sĕlbaticŭ şovinismŭ, sĕ nu se întórcă către poporulŭ germanŭ cu demonstraţiunile sale, căcĭ elŭ — suferindŭ colorile ungurescĭ în importantulŭ locŭ alŭ unei serbărĭ naţionale, ar fi arĕtatŭ prieteniă faţă de apĕsătorii Saşilorŭ ardelenĭ, Germanilorŭ din Pesta şi din Banatŭ. Sentimentulŭ instinctivŭ hotărăşte, nu chibzuirile diplomatice. — Glosele, cu carĭ însoţeşce *„Politik"* raporturile despre serbările din Dresda, observă »Dresdener Zeitung« că în ele se vĕdeşce spiritulŭ poliţienescŭ, cu care domnii din Praga urmăriă cursulŭ serbărilorŭ, pentru ca sĕ pótă construi din citate fragmentarice o crimă a Germanilorŭ-Austriacĭ«....

„Deutsche Zeitung" din Viena ḍice: *Maghiarii stăruiau sĕ se decoreze cu tricolorulŭ maghiarŭ* cuartierulŭ lorŭ, ocupatŭ în mare parte de Germanĭ. Tricolorulŭ s'a depărtatŭ de acolo. Vorbitorulŭ oficialŭ dela banchetŭ, care a salutatŭ pe óspeţii streinĭ, n'a amintitŭ şi pe Maghiarĭ. Deodată se ridică Bockelman Ernŏ sĕ vorbéscă în numele Maghiarilorŭ, *lăudă frumseţea Ungariei şi dulcéţa limbei maghiare,* şi scusându-se înaintea unei duzinĭ de compatrioţĭ de-ai sĕi, că *e silitŭ sĕ vorbéscă în limba germană,* îşĭ *esprimă într'unŭ tonŭ de totŭ vătămătorŭ* recunoscinţa pentru producţiunile gimnasticilor germanĭ. *Când a decoratŭ* apoi tribuna oratorilorŭ *cu cunună cu panglice verḍĭ-albe-roşii şi cu o inscripţiune maghiară, s'a produsŭ în publicŭ o indignaţiune generală.*

„Neue freie Presse" primesce între altele dela corespondentulŭ sĕu următórele amĕrunte: „Naintea tribunei steteau vre-o cincĭ-spre-ḍece gimnasticĭ maghiarĭ. Ne greşitŭ îşĭ uitaseră că ce felŭ de caracterŭ naţionalŭ are serbarea, şi strigau prin aerŭ la »Eljen«-urĭ. Atuncĭ se apropiă de ei unŭ advocatŭ şi le ḍise arĕtândŭ cu mâna spre Orientŭ: „Transilvania!"

Ḍiarele maghiare comentézā cu multă amărăciune incidentulŭ demonstraţiunei antimaghiare:

„**Pesti Naplo**" ḍice între altele: „Aşa ne trebue, de ce ne-amŭ dusŭ la Dresda. Omulŭ de omeniă maghiarŭ sĕ rĕmână acasă. N'avemŭ lipsă de ospitalitatea germană, putemŭ noi trăi şi fĕră de ea. Pe cei ce s'au dusŭ la Dresda *era p'aci sĕ'i dea afară Nemţii;* ei au insultatŭ Ungaria, au batjocoritŭ culorile maghiare, pe carĭ legate la o cunună Maghiarii au voitŭ sĕ le depună ca tribut spre lauda Germaniei. Nu le trebue însĕ Nemţilorŭ presentulŭ unguresc, au respinsŭ salutarea Maghiarilorŭ, au delăturatŭ culorile maghiare. Bine e, bine; *acum suntemŭ în clarŭ unii cu alţii,* şi încă şi acei Maghiarĭ, carĭ suferŭ cultura Germanilorŭ, între carĭ se află şi ministrĭ şi academicianĭ se potŭ lecui de bóla lorŭ. De dragostea Nemţilorŭ nu putemŭ ḍice multe, de pretenţiunile lorŭ destule. Cu tóte astea d-lu Tisza trimite pe fii sĕi la universitate în Berlinŭ, Trefot introduce limba germană cu studiu ordinarŭ în gimnaşii, academia publică reviste germane ale activităţii sale, reuniunea comercianţilorŭ maghiarĭ se folosesce de limba germană, aşa şi societatea tirului şi gimnasticii maghiarĭ se lasă a fi daţĭ afară de gimnasticii germanĭ. Lecţiunea nu ni-a stricatŭ . . ."

Egyetértés ilŭ ia la refecŭ pe Hegedüs Sandor, preşedintele reuniunei gimnasticilorŭ maghiarĭ şi ḍice că elŭ ar fi trebuitŭ sĕ se intereseze décă au fostŭ invitaţĭ la Dresda şi gimnasticii francesĭ, anglesĭ ş. a. căcĭ noi Ungurii ne aflămŭ în aceleaşĭ relaţiunĭ cu Nemţii ca Francesii, Anglesii. Hegedüs şi soţii sĕi arŭ fi trebuitŭ sĕ scie că *Maghiarii numai şi numai de aceea au fostŭ învitaţĭ la Dresda, pentrucă fantaştii germanĭ consideră încă Ungaria ca o dependenţă a Austriei.* De aceea nu trebuia sĕ priméscă învitarea. Ce au avutŭ gimnasticii maghiarĭ sĕ alerge la străinŭ? Avemŭ acum o bună lecţiune, putemŭ sĕ învĕţămŭ din ea şi sĕ înveţe şi Hegedüs.

Budapesti-Hirlap: Mers'au câţiva Maghiarĭ sĕ bea Bruderşaft cu Nemţii la Dresda şi era p'aci sĕ fie daţĭ afară, Gimnasticii nemţĭ erau însufleţiţĭ, ei erau p'aci sĕ *anecteze Boemia, Austria şi Ungaria până la Braşovŭ,* ca sĕ libereze şi pe Saşĭ. Inteiu au delăturatŭ stégurile negre-galbene dela locomotiva trenului, după aceea au insultatŭ colorile maghiare. Eată dér unitatea germană făcută »soweit die deutsche Zunge Klingt.« .....Nemţilorŭ se înţelege le arŭ plăcea ca Nemţii din Austria sĕ domnéscă asupra Ungariei, ca în era lui Bach şi ca *Ardélulŭ sĕ fie alŭ Saşilorŭ,* ear în *scólele din capitala* ungarŭ *sĕ se înveţe nemţesce.* Şi fiindcă nu le facemŭ pe voiă suntemŭ noi tiranĭ şi Nemţilorŭ liberĭ le este ertată a ne insulta. Cu acésta ni-au doveditŭ Nemţii, că ce amŭ puté sĕ aşteptămŭ dela ei, décă le ar succede a mai pune mâna încă odată pe Ungaria, amŭ ajunge la sórtea Poloniei, Elsaţiei şi a Şlesvigului. Mai încetŭ dér cu alianţa germană, ce-o cultivă Tisza, Jokai şi Trefort; sĕ nu încredemŭ noi Ungaria graţiei Nemţilorŭ. Acésta mulţămita pentru aceea, că Trefort a introdusŭ limba germană ca studiu obligatŭ în scólele secundare; Acésta e mulţămita pentru că în a treia clasă a scólelorŭ primare din Budapeşta sunt chinuiţĭ copii cu der, die, das; acésta e mulţămita pentru teatrulŭ germanŭ şi pentru »Pester Lloyd« celŭ protegiatŭ de guvernŭ. Poftiţĭ şi vĕ însemnaţĭ acésta domnilorŭ ungurĭ!

Pester Lloyd, după ce caută a dovedi că Germanii Austriei nu sunt atâtŭ de strîmtoraţĭ precum îi socotescŭ

rmanii Saxoniei, „unde crescŭ cele mai frumóse fete,‘ ce la casulŭ pângăritei corónei: »O trecătóre supĕrare ı sĕ producă delăturarea unei *corónei unguresci,* cerută unii membrii ai Schulverein-ului germanŭ. De altfelŭ i putemŭ da asigurarea, că pentru tótă lumea dela i din ţéră este de totŭ indiferentŭ, ce vorŭ fi gândŭ domnii saxonĭ despre Ungaria şi politica sa. De fi fostŭ acolo de faţă Germanii din Ungaria, de bună mă nu ar fi şovăitŭ a delătura cu tótă decisiunea nesară orĭ ce încercare de protecţiune. *De alt-felŭ sórtı acelei corónei împodobite, cum ḑicŭ gazetele, cu panglică ţu-albŭ-verde nu ni-o punemŭ chiar deosebitŭ la inimă.* .Ce privesce *relaţiunile monarchiei* cu Germania, de ırĭ cântă şi vorbescŭ acuma toţĭ fraţii germanĭ din ıuniunĭ, putemŭ fi îndemnaţĭ de acésta sĕ repeţimŭ, că *nŭ ministru ungurŭ le-a întemeiatŭ,* după ce le niıicise unŭ ministru venitŭ din Saxonia. Astăḑĭ scutulŭ cestorŭ relaţiunĭ îlŭ ţine în Germania unŭ bărbatŭ de tatŭ, căruia undele inspiraţiunei gimnasticilorŭ şi puşaşilorŭ nu-i atingŭ nicĭ tălpile măcarŭ.

„Budapester Tagblatt“ scrie: »Nu ne trece prin ândŭ sĕ privimŭ cestiunea din punctŭ de vedere tragicŭ i sĕ le declarămŭ gimnasticilorŭ germanĭ rĕsboiu în aricule sĕlbatice. Ne mărginimŭ a constata, că gimnasicii germanĭ, carĭ s'au purtatŭ mojicesce, au comisŭ o ipsă de tactŭ. Gimnasticilorŭ germanĭ trebue sĕ le erămŭ tóte: ei suntŭ ómenĭ bunĭ, dar le place sĕ bea.‘

»Kolozsvári Közlöny« ḑice: »In Dresda bălanii Saxonĭ au căpĕtatŭ cărcei la vederea culorilorŭ naţionale maghiare, aşa că a trebuitŭ sĕ fie înlăturată panglica iritătóre, cum înlăturămŭ din faţa bolnavului lovitŭ de atacurĭ nervóse obiectulŭ antipaticŭ, ca sĕ nu-lŭ chinuéscă de mórte isbucnirile fatale ale epilepsiei escesive.« Ii face apoi pe Germanĭ, că suntŭ rĕu crescuţĭ, beţivĭ, zăpăciţĭ de Schulverein şi că au încă trebuinţă de scólă.

»Ellenzék« scrie: »Celŭ ce a smulsŭ de pe tribună cununa maghiară a strigatŭ: Asta'i pentru Ardélŭ! Acésta trădézá tótă originea tristei demonstraţiĭ. Pentru Ardélŭ?! Are dreptate. *Pentru Ardealŭ merităm sĭ acéstă insultă,* dér nu aşa cum a înţeles'o acelŭ voinicŭ Némţŭ. O meritămŭ, pentru că cu o mărinimositate próstă, sĕ ḑicemŭ barbară, amŭ lăsatŭ sĕ se desvólte lucrurile până acolo, încâtŭ şi *Saşii şi Românii consideră de alŭ lorŭ acestŭ pămêntŭ, care e alŭ nostru* şi pe care pămêntŭ Nemţii imigraţĭ numai în urma toleranţei şi mărinimositāţii nóstre făr'de marginĭ, au ajunsŭ acolo unde suntŭ. Totdéuna amŭ tractatŭ pe Nemţii noştri cu mănuşĭ de glacé şi în schimbŭ amŭ dobênditŭ, că pentru Ardealŭ se calcă'n picióre cununa nóstră în Germania. Mulţămire cuvenită Nemţilorŭ. Saşii potŭ fi mândri de amicii lorŭ dela »Schulverein.‘ Aceştia suntŭ demnĭ de ei.«

SCIRILE ḐILEI.

Principele moştenitorŭ de corónă Rudolfŭ şi principesa Stefania vorŭ cerceta şi'n anulŭ acesta castelulŭ din Gurghiu, unde se va face vênătóre mai mare. Mai înainte de a veni în Ardélŭ, vorŭ merge la Ischl, ér principele şi la manevrele din Croaţia.

—0—

Comitetulŭ de acţiune alŭ reuniunei ardelene de maghiarisare a adresatŭ unŭ apelŭ către toţĭ medicii băilorŭ din cele 47 de localităţĭ unguresci de cură, în care îi rógă sĕ contribue în cerculŭ lorŭ de activitate la promovarea scopului patrioticŭ. S'a adresatŭ unŭ asemenea apelŭ şi către camerile advocaţilorŭ din ţéra. Va sĕ ḑică din toţĭ óspeţii streinĭ, carĭ vorŭ visita băile din Ungaria, sĕ facă »patrioţĭ maghiarĭ«. Şi apoi se mai plângea unŭ óspe din România că listele de bucate dela Tuşnad suntŭ unguresci. Ce sĕ'i facĭ? E poruncă dela glumeţulŭ comitetŭ din Cluşiu, ca şi listele de bucate sĕ fie »patriotice«.

—0—

Congregaţiunea comitatensă a comitatului Torontal a hotărîtŭ sĕ schimbe numele s t r ĕ i n e ale comunelorŭ în nume unguresci. A alesŭ o comisiune care pe temeiulŭ cercetărilorŭ istorice sĕ facă propunerĭ în astă privire. Nu e glumă cu globulŭ unguresců.

—0—

După raporturile primite de ministrulŭ ung. alŭ agriculturei, secerişulŭ s'a sfîrşitŭ dincolo de Dunăre, în părţile nordice şi ostice ale Alföldului şi în unele comitate ale Ardealului. Secerişulŭ e cam de mijlocŭ; calitatea grâului este în genere bună, în unele ţinuturĭ peste aşteptările ómenilorŭ. Orzulŭ a fostŭ împiedecatŭ în crescere de continua umeḑială din primăvară, fructulŭ e mai vrăvosŭ şi şi'n privinţa calităţii neîndestulitorŭ, bóbele suntŭ pe alocurea desŭ crescute şi'n urma grindinei, ce a căḑutŭ mai în urmă, a perdutŭ multŭ şi din colóre. Secerătulŭ ovĕsului acum se începe şi dă bună nădejde. Cucuruzulŭ şi cartofii se desvóltă frumosŭ.

—0—

Preotulŭ gr. or. din Laczkonya a primitŭ 50 fl. ajutorŭ de statŭ dela ministrulŭ de instrucţiune şi culte unguresců. Adevĕratŭ e părinte?

—0—

»Budapester Tagblatt« scrie următórele: »Nu voimŭ, nu putemŭ sĕ dămŭ creḑĕmêntŭ faimei, că honveḑii noştri de naţionalitate rutênă depunŭ, spre batjocura statului Ungariei, unŭ jurămêntŭ, de care apoi rîdŭ ei înşişĭ, presupunêndŭ, că au câtŭ de puţină pricepere pentru ironiă şi satiră. Şi totuşĭ e aşa. Honveḑii de naţionalitate ruséscă jură, »că nu vorŭ părăsi stégulŭ nostru în paradisŭ.‘ Ungaria îşĭ póte aşadar gratulá, căcĭ honveḑii noştri de naţionalitate rusésca nu vorŭ desertá dela stégŭ în paradisŭ. Textulŭ originalŭ rusescŭ sună în traducere fidelă pe ungaresce: »h o g y s e r e g e i n k e t é s z á s z l ó i n k a t s e m m i f é l e p a r a d i c s o m b a n e l n e m h a g y j á k.« Lucrulŭ ne pare cu multŭ mai seriosŭ decâtŭ ca sĕ mai facemŭ şi pe viitorŭ glumă din elŭ şi întrebămŭ: fost-a numai rea voinţă, că soldaţilorŭ de naţionalitate slavă li s'a tradusŭ cuvêntulŭ »pericolŭ« cu »paradis,« séu a fostŭ numai o eróre de tiparŭ, care s'a trecutŭ cu vederea timpŭ îndelungatŭ?«

—0—

O bólă până acum necunoscută s'a ivitŭ între porcii din comitatulŭ Braşovului, spune »Kronst. Zeitung«. In optŭ ḑile s'au prăpăditŭ peste 200 de porcĭ.

—0—

Profesorii facultătii de dreptŭ dela universitatea din Peşta au dăruitŭ reuniunei de maghiarisare din Cluşiu 300 fl. Se scremŭ mereu munţii.

—0—

Guvernulŭ Sêrbiei lucréză din tóte puterile spre a complecta înarmarea ţĕrii. „Românulŭ« află, că acum a cumpĕratŭ tunurĭ pentru o valóre de 13 milióne dela fabrica franceză Cail et comp. Intre aceste tunurĭ se află şi noulŭ sistemŭ inventatŭ de colonelulŭ Bange.

—0—

Regretatulŭ Dr. Obedenaru a lăsatŭ tótă averea sa Academiei române, unde era membru, cu condiţiă ca soţia şi fraţii sĕi sĕ se bucure de o parte din venitulŭ de 45,000 lei. Se ḑice că Academia va refusa legatulŭ în favórea moştenitorilorŭ naturalĭ. Aducerea trupului în ţara şi înmormântarea d-rului Obedenaru se va face cu cheltuiala statului.

—0—

Cetimŭ în »Rĕsboiulŭ:« »Ni se scrie din Transilvania, că unŭ individŭ cutreeră localităţile d'acolo, adunândŭ banĭ pentru abonamentŭ la unŭ nou ḑiarŭ, care ḑice că are sĕ apară în curêndŭ în Bucurescĭ, sub titlu de „Moniteur de comerce.« Precum se vede, e cine va care voesce sĕ exploateze ferberea actuală economică şi comercială, pe calea facerii de abonamente la unŭ ḑiarŭ a cărui apariţiă e fórrte problematică.« Atragemŭ atenţiunea publicului d'a se feri, sĕ nu fie înşelatŭ.

—0—

„Curierulŭ Mehedinţului‘ scrie: Următorulŭ actŭ s'a găsitŭ pe loculŭ d-lui C. Cârjeu, scrisŭ cu litere vechĭ: »Vĕḑêndu-mĕ în peire de naţiile păgâne şi ienicerii care au năvălitŭ în ţéră ca sĕ o prade, am îngropatŭ blaga mea doi paşĭ spre rĕsăritŭ departe de acéstă scrisóre, cine o avea norocŭ sĕ-mĭ facă şi mie pomenire. Leatu 1427, luna Martie 15 ḑile, „eu B r a t u s i n S t o i c a.« Fi-vorŭ multĭ banĭ?

Rodna vechiă, 20 Iuliu 1885.

Amŭ ajunsŭ ḑile triste. Nedreptăţile ce întêmpinămŭ ḑilnicŭ din partea contrarilorŭ noştri preste totŭ loculŭ crescŭ, persecuţiunile şi pedecele pre tóte terenele se totŭ măreseŭ, lovindu-ne cele mai scumpe tesaure şi nisuindŭ a ne desperá, a ne sărăcĭ în tótă forma şi astfelŭ a formá din noi o clasă de proletarĭ netrebnicĭ, séu pre cei slabĭ de ângerŭ a-i folosĭ ca mijlóce mârşave contra connaţionalilorŭ lorŭ, ér când nu vorŭ mai avé lipsă de ei a-i desconsiderá şi batjocurí ca pre nisce ómenĭ lipsiţĭ de caracterŭ, cum şi merită. Nu esistă în întrega Ungaria unŭ singurŭ sătuleţŭ baremŭ, în care locuindŭ Maghiarĭ şi Românĭ, ceştĭ din urmă sĕ nu fiă vexaţĭ, neîndreptăţiţĭ şi insultaţĭ în diferite modurĭ, fie de şoviniştĭ, fie de renegaţĭ. Suntŭ mulţĭ cei carĭ ne pândescŭ paşiĭ şi caută a afla nodŭ în papură, pentru a ne omorí ḑilele şi a ne face sórtea nesuportabilă. Dar mai durerosŭ e rĕulŭ şi amarulŭ, care ni-lŭ causéză renegaţii.

Ca sĕ nu mai facŭ vorbă multă vĕ mai comunicŭ următórele năsdrăvănii, totŭ d'ale renegatului, de care v'am scrisŭ în rĕndulŭ trecutŭ; şi acestea le face fiindcă l'amŭ alesŭ şi-lŭ susţinemŭ noi, căcĭ mai nainte trecea de Românŭ bunŭ, şi décă nu ne folosea ceva, celŭ puţinŭ nu ne strica nimicŭ, nu ne amăra ḑilele prin fapte bătătóre la ochĭ şi prin demonstraţiunĭ evidente contra némului nostru, cum face astăḑĭ.

In 12 Iuliu n. unŭ învĕţătorŭ românŭ din locŭ, a învitatŭ la sine la unŭ actŭ de bucuriă familiară, pre toţĭ inteligenţii români din locŭ, carĭ s'au şi presentatŭ cu familiile, precum Rvds d. protopopŭ Lupsiai, d. vicecăp. şi membru alŭ academiei Fl. Porcius, d-nii Ger. Domide, G.apini, etc. D. pretorŭ încă a fostŭ învitatŭ, dar nu-i convine a umbla între Românĭ, se teme póte de ei, séu nu-i permite asta d. Kádár, şi aşa ca totdéuna a mai preferitŭ a merge la petrecere cu şoviniştii la Domhát, ér pentru a asigurá în absenţa d-sale statulŭ maghiarŭ şi inteligiṭa maghiară din locŭ contra familielorŭ şi inteligenţilorŭ nedisciplinaţĭ şi agitatorĭ periculoşĭ, carĭ se aflau la învĕţătorulŭ amintitŭ, a binevoitŭ a dispune, ca pre acei Românĭ sĕ-i controleze şi sĕ le urmăréscă tóte mişcările o patrulă de gendarmĭ înarmaţĭ, carĭ în urma mandatului, după cum se susţine, tótă nóptea s'a preumblatŭ înaintea casei şi pre strada, în care locuesce învĕţătorulŭ. Lasŭ faptulŭ fără comentarii apreciărei publicului, amintindŭ numai că toţĭ Românii s'au indignatŭ şi amărîtŭ în supremulŭ gradŭ.

Şi încă una, căcĭ în tótă ḑiua se întêmplă pre aci lucrurĭ, demne de a fi cunoscute publicului. In 19 l. c. d. Dr. Kádár trece cu trăsura repede pe strada principală din comună; în o margine de stradă în imediată apropiere de d. pretorŭ, unŭ Românŭ din o comună vecină poposa cu trăsura-i. Trecêndŭ d. Dr. pre dinaintea ăstei trăsurĭ, ia biciulŭ dela coc̦işŭ şi lovesce singurŭ calulŭ bietului omŭ, şi câtŭ ce a ajunsŭ acasă vine la d. pretorŭ, acusă pe sĕrmanulŭ omŭ, că nu i a făcutŭ locŭ sĕ pótă trece cu trăsura. D. pretorŭ ese afară, vede unŭ gendarmŭ, îlŭ chiamă la sine, şi'npreună cu D-rulŭ îi demandă de a deţiné pre omulŭ din cestiune până'lŭ va pedepsĭ. Vĕḑêndŭ asta vre-o 20 locuitorĭ din comună, carĭ au fostŭ marturĭ ocularĭ ai nevinovăţiei omului, protestéză înaintea d-lui jude, acesta însă nu le dă ascultare, ci demandă gendarmului sĕ deţină curêndŭ pre îmŭ — firesce că ce ḑice d. Kádár e sfântŭ înaintea d-sale — după asta întră ambii în cancelariă. Locuitorii vĕḑêndŭ asta, începŭ a face sgomotŭ şi a ḑice, că acum nu mai e dreptate în lume, cine a mai vĕḑutŭ lucrurĭ de astea? şi pre lângă tótă insistinţa lorŭ că nu e vinovatŭ, totŭ e deţinutŭ. Nu e acesta abusŭ de oficiu? Dér ce sĕ facemŭ, poporulŭ nu scie unde se apeléză; décă arŭ cuteza cei ce sciu, arŭ fi calumniaţĭ de agitatorĭ, şi cine scie ce li-s'ar întêmpla. Se vede că totŭ progresămŭ, şi ne apropiămŭ fórte către înfrăţire şi egalitate.

Mucius.

Betlean, Iulie 1885.

Onorabilă Redacţiune! Apoi de, ce sĕ le facĭ Românilorŭ betlenĭ, décă ei nu se potŭ ogoiá, ci acum de vre-o 6 anĭ de ḑile între marginile legei şi a bunei cuviinţe aranjéză câte unŭ balŭ românescŭ în comuna lorŭ şi facŭ prin acésta sânge rĕu consătenilorŭ lorŭ maghiarĭ. Mai bine ar da mâna cu dênşii şi-ar juca cu toţii numai „Csardaşul“, căcĭ atuncĭ de sigurŭ tóte ar fi bune. Dar de géba valachu-i valachŭ elŭ face cum îlŭ taie mintea, măcarŭ de ar scí că l'arŭ mânca Ungurii de dragoste — numai asta'i naiba, că e cam greu de mistuitŭ.

Inteligenţa şi junimea română academică din Betleanŭ condusă de idea, cum că şi prin convenirĭ sociale se cultivă şi manifestéză viéţa naţională a unui poporŭ, care a fostŭ şi a r e î n c ă s ĕ f i e, a aranjatŭ şi în anulŭ acesta unŭ balŭ — alŭ cărui scopŭ a fostŭ ajutorarea bisericei şi a şcólei române locale — precum e cunoscutŭ din ḑiaristica naţională.

Nesdravenĭ ómenĭ ar fi mai pututŭ sĕ fie Românii betlenĭ, décă prin conduita şi atitudinea lorŭ dela petrecerea lăudată ar fi fostŭ în stare sĕ schimbe modulŭ de gândire şi stilulŭ unguresců, care a rĕmasŭ neaoşŭ şi neatinsŭ de influenţa barbarismului europénŭ din ḑilele marelui şi luminatului Árpád până acum la finele ceculului alŭ XIX. E vorba dér de graţiositáţĭ originare unguresci, pe care unulŭ dintre fraţii ungurĭ betlenĭ le dedică — după datina vechiă în colónele lui »Ellenzék« Nr. 162. ex 1885 — şi în acestŭ anŭ balului românescŭ, mai adăogêndŭ prin acésta o pétră la edificiulŭ frăţietăţii, ce are sĕ esiste între noi — firesce după cum ni se recomandă ei — ad calendas graecas.

Altmintrelea nu cugete d. corespondentŭ V. Z. din »Ellenzék«, cum că elegantulŭ d-sale buchetŭ de cuvinte — pe care aşa de frumosŭ l'a sciutŭ lega de colónele „Oposiţionalului“, încâtŭ şi redacţiunea respectivă a trebuitŭ sĕ-i facă complimentulŭ graţiosŭ: Pusztan a hangulat jellemzéseül adjuk ki ezt a tudositást, a nelkül azoban, hogy legtávolabbrol is helyeselnők-„szerk“, şi pe care la noi nicĭ „Caliculŭ“ cu tótă sărăcia lui nu l'ar fi primitŭ în colónele sale — mi-a pusŭ condeiulŭ în mână, pentru a scrie aceste rêndurĭ. Nu, nicĭ decâtŭ! Sunt cu multŭ mai bunŭ economŭ decâtŭ sĕ stricŭ ovĕsulŭ pe gâsce şi sĕ împărţescŭ onórea pe flécurĭ. Ceea ce mĕ face sĕ scriu acestea e deoparte, arĕta publicului celui mare purtarea solidă şi onestă a Românilorŭ din Betleanŭ şi jurŭ pre care pamfletarii voiescŭ a o defăima; ér de altă parte, a espune ómenilorŭ cu minte şi înţelegĕtorĭ puritatea adevĕrului basată pre fapte — relativŭ la casulŭ de faţă — ca aşa cei imparţialĭ sĕ-şĭ pótă face o judecată dréptă despre Românii şi Ungurii de pe aicĭ.

Dice corespondentulŭ strĕinŭ, cumcă preoţii şi dascălii români ai ţinutului acestuia chiamă la balulŭ lorŭ pre toţĭ Românii îmbrăcaţĭ numai în pantalonĭ; — acéstă împrejurare le póte servì numai spre onóre. Caste nu le trebuie. Românii toţĭ suntŭ una ca fraţii, măcarŭ de ar scì că unirea lorŭ causéză, celorŭ ce se temŭ şi de umbră şi de sóre, durere de capŭ. Cu câtŭ suntŭ Românii mai mulţĭ şi'şĭ petrecŭ mai liniştitŭ şi armoniosŭ, cu atâta şi dau unŭ testimoniu mai palpabilŭ, cumcă ei suntŭ unŭ elementŭ de ordine, pe care nisce creerĭ aprinşĭ de o fantasiă înflăcărată de foculŭ urei de rasă nicĭ când nu-lŭ póte judeca rece şi fără patimă. Românii din norocire suntŭ cu multŭ mai răbdurii decâtŭ sĕ se intereseze chiarŭ şi cu atarĭ ocasiunĭ de tractarea Maghiarilorŭ faţă de Nemaghiarĭ — precum se dice — căcĭ atuncĭ fie sigurŭ orĭ şi cine, că de multŭ se rupea struna. — Cumcă balulŭ nostru a fostŭ închisŭ — zártkörü román bál — şi asta nu-i convine d-lui V. Z, de asta nu mĕ mirŭ. Uşile cu carĭ a fostŭ închisŭ balulŭ Betlenilorŭ au fostŭ uşĭ vii: conversarea şi limba românéscă, pre care vrăşmaşii Românilorŭ nu o potŭ audi; dar în mânia tuturora, ea va trăi până atuncĭ, până când vorŭ mai trăi şi munţii şi câmpiile Transilvaniei, căcĭ aceste nutrescŭ pe cei ce vorbescŭ romănesce.

Cum că numai unele familii dintre străinĭ arŭ fi fostŭ invitate la balŭ, acésta este neadevĕrŭ, ca tóte celelalte scrise de V. Z. Betlenescii au învitatŭ la balulŭ lorŭ pe toţĭ cei competenţĭ de a participa, până şi pe Ungurii veniţĭ din Palestina şi maghiarisaţĭ cu 5 piţule.

Demonstraţiunile, fără de carĭ se dice cumcă nu potŭ fi balurile naţionale românescĭ, suntŭ pene unguresci pe carĭ şi orbulŭ le vede că nu le stă bine în pălăria românéscă. Insuşĭ corespondentulŭ dice, cum că la vinŭ au ocupatŭ locŭ mai mulţĭ cetăţenĭ maghiarĭ şi cumcă Romanii din iubire séu curiositate nu şi-au petrecutŭ cu ei. Sĕ ni se spue, că óre nu de acolo de lângă paharele acele cu vinŭ s'au auditŭ încă de cu séră răcnetele de lupŭ pe care corespondentulŭ le-ar atribui bucurosŭ Românilorŭ? Dóră despre nişce ómenĭ din sânge nobilŭ cum au fostŭ aceia nu va dice corespondentulŭ, că n'au fostŭ din naţia lui? Apoi „valahii“ la balŭ vinŭ în vestminte de salonŭ şi nu înpanceraţĭ ca sĕ ţină în frĕu pe cei ce nu sciu de sine. Răcnetele connaţionalilorŭ d-tale, d-le corespondentŭ, au făcutŭ atenţĭ pe valachĭ sĕ se provédă cu gendarmii, ce ţi-au causatŭ d-tale aşa mare supĕrare. Ómenĭi ce intră cu sugara fumândŭ în salonulŭ de jocŭ şi cei prea bine dispuşĭ carĭ hârţiescŭ damele dicêndŭ: „adják vagy nem adják, ha nem adják viszem én“, de sigurŭ că numai cu gendarmĭ merită a fi îngrijiţĭ.

Sĕ ni se spue, óre valahii au făcutŭ aceste scandalurĭ? Séu care dintre valachĭ a avutŭ bunătatea a tracta pe cineva cu aşa graţiositàţĭ? Orĭ dóră totŭ valachii suntŭ de vină, décă chiar în convenirile lorŭ sociale — făcute pe banii lorŭ — nu 'şĭ potŭ asigura frăţietatea şi liniştea din partea celorŭ de sânge străinŭ, decâtŭ numai prin gendarmĭ? Care obrazŭ cu simţire n'ar roşi aserândŭ, cum că chiar în anulŭ acesta nu s'au făcutŭ totĭ paşii posibilĭ din partea unuia dintre cei dintâiŭ conducĕtorĭ ai Betlenilorŭ pentru crearea unei armonii dintre ómenii acestei comune?

Rĕspunsulŭ este, că inteliginţa română de pe aci şi peste totŭ Românii din părţile aceste suntŭ descrişĭ din partea unui betlenénŭ ungurŭ ca şi când ei arŭ fi Zuluşĭ din Africa. Firesce, că precum amŭ vĕdutŭ, fapte spre confirmarea asertelorŭ sale corespondentulŭ străinŭ n'aduce nicĭ una, că n'are de unde. I voiu mai ajută eu numai cu unŭ casŭ realŭ de cultură şi civilisaţiă şi cu acésta trecêndŭ peste celelalte frase ale lui, — ce numai într'unŭ lexiconŭ ungurescŭ potŭ avea locŭ — voiu fini.

In iérna trecută a fostŭ unŭ balŭ curatŭ ungurescŭ în Betleanŭ. Cu astă ocasiune jucândŭ şi scaunele, lampiónele au trebuitŭ sĕ sară dela loculŭ lorŭ. Căputurile unorŭ cavalerĭ erau sĕ se croiască a doua óră. Unŭ oficiantŭ vĕdêndŭ armonia ce se pornesce, opresce musica, ér cei ce au voitŭ sĕ remână sănĕtoşĭ s'au depărtatŭ dela balŭ chiar în nópte de iérnă pela 2 óre dim., ducêndŭ cu sine, firesce, suvenirile cele mai plăcute... Fie vĕ de bine cultura, numai vĕ rugămŭ a ne cruţa de ea.

Urzica.

Certificate de provenienţă în comerciulŭ cu România.

Camera de comerciu şi industriă din Braşovŭ a primitŭ următórea ordinaţiune a ministrului de agricultură, comerciu şi industriă, pe care o aduce la cunoscinţa cercurilorŭ interesate: „Considerândŭ, că dela 13 Iulie n. se folosesce în România tarifulŭ vamalŭ generalŭ faţă de tóte statele, carĭ nu stau în nicĭ unŭ raportŭ de convenţiă cu România, guvernulŭ românŭ a ordonatŭ, ca dela acea di mărfurile ce vinŭ din statele ce au încheiatŭ convenţii cu ea — aşa dară şi cele din Austro-Ungaria, trebue sĕ fie provĕdute cu certificate de provenienţă.

„Aceste certificate se potŭ lua séu dela consulatele române ce au reşedinţa în locurile de unde se dă marfa, resp. în porturile de încărcare séu dela autorităţile politice ale acelorŭ locurĭ, séu în fine şi dela şefulŭ postului vamalŭ ce o esportă“.

Nicĭ că mai e de lipsă a mai arăta marea importanţă a acestei mĕsurĭ. Nebăgarea în sémă a acestei ordinaţiunĭ are dreptŭ urmare aplicarea tarifului autonomŭ vamalŭ românŭ. Totdeodată sĕ ia fie-cine în şcire, că camera a fostŭ însciinţată de înaltulŭ ministerŭ de comerciu, că oficiile vamale ale ministerului de finanţe au fostŭ împuternicite a da certificate de provenienţă.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

PESTA, 25 Iuliu. — Episcopulŭ diecesei Vaţŭ, Peitler, a muritŭ.

COLONIA, 25 Iuliu. — Erĭ la amédi s'au dĕrîmatŭ trei case din piaţa lemnelorŭ, îmormêntândŭ sub dĕrîmăturĭ peste 70 de ómenĭ. In timpulŭ lucrărilorŭ de mântuire, svêcnirä de sub grămedile de dĕrîmăturĭ flăcărĭ. Până séra s'au transportatŭ în spitalulŭ civilŭ 25 de ómenĭ mai multŭ séu mai puţinŭ greu răniţĭ.

NIZZA, 25 Iuliu. — La rivieră au fostŭ furtunĭ violente. Comunicaţiunea s'a întreruptŭ.

DIVERSE.

Triumfulŭ sciinţei. — Scena se petrece la unŭ preparatorŭ naturalistŭ. — O clientă: Nu sunt mulţămitŭ de d-ta; mi-ai împăiatŭ fórte rĕu papagalulŭ; nu este nicĭ unŭ anŭ ş'a începutŭ sĕ-i cadă penele. — Impăiătorulŭ: Neapĕratŭ, dómnă, tocmai acesta este triumfulŭ artei. Am ajunsŭ sĕ împăezŭ atâtŭ de bine paserile şi într'unŭ modŭ atâtŭ de naturalŭ, încâtŭ ele sĕ năpârléscă ca cum arŭ fi vii!

* *
*

Vârtejŭ. — In cătuna Tacu din comuna Grămescii, judeţulŭ Dorohoi, venindŭ unŭ vârtejŭ, a făcutŭ stricăciunile următóre: Din grădina lui Vasile Pândaru a smulsŭ o răchită cu rădăcină şi-a asvêrlit'o la o depărtare de patru metri; lui G. Muha i-a ruptŭ unŭ copacŭ mare dela jumătate, aruncându-lŭ în altă grădină; apoi a trecutŭ la casele d-lui C. Buzilă, unde a luatŭ acoperĕmêntulŭ de şindrilă, care era destulŭ de mare, ducêndu-lŭ într'o grădină în depărtare ca de 35 metri, gardurile dimprejurulŭ caselorŭ le-a sfărâmatŭ; a luatŭ şi acoperămêntulŭ de pe unŭ grajdŭ şi altele.

* *
*

Copilulŭ batalionului. — Din Potsdam se scrie, că batalionulŭ şlesianŭ de vênătorĭ No. 5 de acolo a luatŭ sub scutulŭ sĕu, de când cu rĕsboiulŭ francezŭ, pe unŭ băiatŭ, care a fostŭ născutŭ în timpulŭ luptei de la Sedanŭ pe câmpulŭ de bătăliă de cătră o vivandieră a batalionului. Acestŭ cetăţeanŭ, venitŭ pe lume în asemenĭ împregiurărĭ, a primitŭ numele de Sedan; elŭ se numesce Sedan Böhme. De naşŭ a avutŭ pe moştenitorulŭ tronului, care de atuncĭ s'a mai interesatŭ de băiatŭ, pe când batalionulŭ şi ofiţerii 'i-au supraveghiatŭ educaţia. Moştenitorulŭ Germaniei a dispusŭ însă, după propunerea comandantului acelui batalionŭ, ca tênĕrulŭ Sedanŭ sĕ fie primitŭ la 17 Septemvrie în scóla militară din Weilburg. Viitorulŭ va arĕta, ce carieră va face acestŭ copilŭ alŭ batalionului.

* *
*

Unŭ darŭ princesei Beatrice. — Din Londra se scrie: Şcolarii din 1 clasă primară din Putney, prin subscripţii, au colectatŭ o sumă pentru cumpĕrarea unui darŭ de cununiă princesei Beatrice. S'au cumpĕratŭ 6 linguriţe dise apostolicesţĭ, şi trei elevĭ, cei mai tinerĭ, fură primiţĭ de cătră regina şi principesa Beatrice, spre a preda darurile. Elevulŭ Dick, abia de şése anĭ, rosti următórele cuvinte: „Alteţa vóstră regală! Alţĭ ómenĭ, când au sĕ ţină vre unŭ discursŭ, îlŭ scriu pe hârtiă; eu însă nu potŭ sĕ facŭ acestŭ lucru, pentru că n'am ajunsŭ nicĭ măcarŭ sĕ sciu citi; de aceea dicŭ numai atâtŭ; vĕ poftescŭ multŭ norocŭ“. Augustele dómne petrecură mai multŭ timpŭ cu copii şi regina întrebă pe miculŭ Dick, décă a contribuitŭ şi elŭ ceva pentru cumpĕrarea darului. „Da“, rĕspunse acesta cu mândrie, „şi eu 'mĭ-amŭ datŭ banii ce am avutŭ şi încă tocmai acum când se găsescŭ póme atâtŭ de frumóse.“

* *
*

Casŭ de nebuniă. — „Neue freie Presse“ sosită erĭ diminéţă ne spune că Lunĭ 8 (20) Iuliu curentŭ, o scenă dramatică s'a petrecutŭ în hotelulŭ Rabl din Viena. Sâmbătă séra unŭ tênĕrŭ studentŭ românŭ, anume Constantinŭ Zisu din Craiova, care se întorcea în ţéră venindŭ din străinătate, sosì în Viena şi descinse în hotelulŭ numitŭ mai susŭ. Lunĭ, pe la amédi, tênĕrulŭ studentŭ, în vêrstă ca de vre-o 18 anĭ, care dĕduse încă de mai înainte semne de mania persecuţiei, avù unŭ accesu de alienaţiă mintală. Lunĭ diminéţă portarulŭ hotelului se mirà că Zisu, care de obiceiu se culca de vreme şi se scula de diminéţă, nu se arĕta încă. Atuncĭ elŭ intre în odaiă printr'o uşă laterală şi observă că uşa principală era baricadată cu mobilele din casă; câtŭ despră clientŭ, elŭ şedea pe pervazulŭ ferestrei, îmbrăcatŭ numai în cămaşă şi se gătea sĕ se arunce josŭ. Indată poliţia f4 avisată şi sosì la faţa locului. Când tênĕrulŭ dări pe agenţii poliţienescĭ, voi sĕ se sinucidă şi sĕ tăiă cu unŭ cuţitŭ, făcându-şĭ două rănĭ uşóre. Numai cu mare anevoinţă isbutiră a pune mâna pe elŭ şi-lŭ transportară la spitalulŭ centralŭ, după ce medicului circumstanţei constatase că studentulŭ craioveanŭ suferea de alianţă mintală.

BIBLIOGRAFIĂ.

Beiu, Vodă, Domnŭ, romanŭ istoricŭ de Theochar Alexi, s'a încheiatŭ cu broşura Nr. 34. Aflămŭ că aprópe întrega ediţiune s'a trecutŭ şi că n'au rĕmasŭ decâtŭ puţine esemplare pentru cei carĭ au lăsatŭ sĕ la romanulŭ când va fi completŭ. După cum suntemŭ informaţĭ nu se va scóte a doua ediţiune decâtŭ peste vr'o doui-trei anĭ numai, deórece autorulŭ se pregătesce a pune sub pressă unŭ nou romanŭ: „Babeta.“

Raportulŭ *comitetului Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina,* despre lucrările sale în 1884. Se vede dintr'ênsulŭ, că activitatea societăţii a rĕmasŭ restrînsă în marginĭ fórte modeste din lipsa de sprijinŭ moralŭ şi materialŭ; materialismulŭ produse unŭ separatismŭ periculosŭ intereselorŭ naţionale. Membrii societăţii au ţinutŭ patru prelegerĭ publice poporale bine cercetate; s'au împărţitŭ cărţĭ la filialele societăţii din ţéră şi la bibliotecĭ poporale; a sprijinitŭ societatea pe studenţii sĕracĭ dela gim. gr. or. din Suceva cu 188 fl., pe copii scólei poporale gr. or. de acolo cu 50 fl.; a stipendiatŭ din suma de 200 fl. 4 tinerĭ românĭ meseriaşĭ; prin derectŭ c. r. s'au activatŭ fundaţiunile Logothetĭ şi Popovicĭ; clădirea edificiului nou alŭ societăţii s'a amânatŭ. La finea anului 1884 are biblioteca 3507 opur în 2509 volume, 905 făşcióre, 36 tablourĭ şi 6 mape; biblioteca Dr. Zotta — ca adnexŭ separatŭ alŭ bibliotecei societăţii — are 524 opurĭ în 750 volume şi 114 făşcióre; a primitŭ 34 diare române şi germane. Membrii are: 7 onorarĭ, 19 fundatorĭ, 146 ordinarĭ şi 4 activĭ; a perdutŭ prin mórte doi membri în decursulŭ anului 1884.

RECTIFICARE. Nr 155 alŭ Gazetei are data greşită: Vinerĭ, 13 (25) Iuliu. Decĭ sĕ se citéscă: *Sâmbătă 13 (25) Iuliu.* La partea economică din Nr. 153 datulŭ Deşiu este a se ceti: Deva, opidulŭ la care se referesce întrega corespondenţă; ér în rĕndulŭ 10, în locŭ de Csőr: Csősz; în rĕndulŭ 14—15, în locŭ de judelu Franciscŭ Gyárfá: Franciscŭ Gyárfás, judele.

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 25 Iuliu st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.78	Vênd.	8.80
Argint românesc	»	8.70	»	8.75
Napoleon-d'orĭ	»	9.84	»	9.86
Lire turcescĭ	»	11.15	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.84	»	5.87
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.	»	123.5
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Nr. 333 ex 1885.
a. f. sc. gr.

Publicațiune de licitațiune

pentru arêndarea dreptului regalŭ de propinațiune sèu cârciumăritŭ.

A) Obiectulŭ.

Fondulŭ scolasticŭ centralŭ alŭ foștilorŭ grăniţerĭ românĭ de religiunea românéscă greco-catolică de pe teritorulŭ regimentului de odinióră c. r. alŭ II-le românŭ de margine din Ardealŭ Nr. 17 posede

I cu dreptŭ de proprietate avitică dreptulŭ regalŭ de cârciumăritŭ din comunitățile de pe Valea Rocnei séu a Someșiului și anume:

1. din Năsĕudŭ, 2. din Rebrișóra, 3 din Rebramare, 4. din Parva (Lunca Vinului) 5. din Nepos (Vărarea), 6. din Feldru, 7. din Ilva-mică, 8. din Sângeorgiu, 9. din Maierŭ, 10. din Rocna vechiă, 11. din Rocna nouă (Șianțŭ), 12. din Ilva-mare, 13. din Măgura, 14. din Santu-Iosifŭ (Poiana), 15. din Leșiu, 16. din Salva, 17 din Hordou, 18. din Bichigiu, 19. din Telciu, 20. din Romuli, (Strîmba), 21. din Runcu, 22. din Mititeiu, 23. din Găurenĭ, 24. din Plaiu (Suplaiu), 25. din Poienĭ (Poienile Zagrei), 26. din Zagra, 27. din Mocodŭ cu cele două comunitățĭ de după têrgŭ (dela Șieu), 28. din Nusifalĕu (Nagy-Falu) și 29 din Sântŭ-Ioana (Szt.-Iván).

a) Dela scaldele dela Rocna numite: Valea Vinului.

II. Ca cumpĕrătură liberă dreptulŭ regalŭ de cârciumăritŭ dela scaldele dela Arieșŭ (Dombhát).

III. Asemenea ca proprietate câștigată pe temeiulŭ serviciului militare de 88 (optḑecĭ și optŭ) de anĭ și a regulamentului de graniță din 1766 prin complanarea fondului scolasticŭ centrale greco-catolicŭ cu erariulŭ în pactulŭ din 12 Martiu 1872 dreptulŭ regalŭ de cârciumăritŭ din comunitățile:

a) din Valea Borgoului: 30. Borgo Rusŭ (1) 31 Borgo Ḑiosenĭ, (2) 32 Borgo Miḑlocenĭ (3) 33 Borgo-Susenĭ (4) 34 Borgo Prundŭ (5), 35 Borgo Bistrița (6) 36. Borgo Tiha (7), 37 Borgo Murĕșenĭ (8).

b) de după têrgŭ, de pe Valea Șieului, séu cerculŭ Monorului, 38 Budaculŭ românŭ (Román Budák) (1), 39 Ragla (2), 40 Șieuțŭ (Kis Sajó) (3), 41 Monorŭ (4), 42 Gledini (5).

c) Din Valea Mureșului (totŭ de după têrgŭ, cerculŭ Monorului, acum comitatulŭ Murĕșŭ-Turda), 43 Rușii în munțĭ (Maros Oroszfalu) (6) și 44 Morărenĭ (Monosfalu) (7).

IV. Mai încolo totŭ pe calea cumpĕrăturei libere prin fondulŭ filiale de reservă alŭ fondului scolasticŭ centralŭ gr.-cat.

1. dreptulŭ regalŭ din prediulŭ Măgura Calului în estravilanulŭ comunităței Borgo Tiha și 2. dreptulŭ regalŭ de cârciumăritŭ din Tihuța în estravilanulŭ comunităței Borgo Prundŭ.

V. Dintre aceste esercită acestŭ dreptŭ fondulŭ scolasticŭ centralŭ susŭ numitŭ eschisivŭ preste anulŭ întregŭ în Aniesiu (II) în Valea Vinului (I a,) în Măgura Calului (IV 1) și în Tihuța (IV 1)

VI. In comunitățile Valea Someșului cu Nusifalĕu și Sănt-Ioana (I p. 29 inclusive) dreptulŭ regalŭ de cârciumăritŭ de preste anŭ e cumulatŭ definitivŭ cu celŭ treilunarŭ (liberŭ) de tómnă.

VII. In comunitățile de pe Valea Borgoului, Șieului și Murĕșului (III a, b, c) dreptulŭ liberŭ treilunarŭ de tómnă nu e încă cumulatŭ ci se esercită pe lângă celŭ de peste anŭ.

B) Modalitatea.

Spre a asigurá venitele acestui dreptŭ regalŭ *pe ḑece anĭ după olaltă, adecă din 1 Ianuariu st. n. 1887 până la 31 Decemvre 1896 inclusive, până la 12 óre la mieḑu nopții*, administrațiunea fondurilorŭ scolastice și de stipendie ale foștilorŭ grăniţerĭ românĭ de pe teritoriulŭ susŭ descrisului regimentŭ, mai târḑiu în districtulŭ Năsĕudŭ, ér acum (afară de III c., 1, 2) în comitatulŭ Bistrița-Năsĕudŭ, publică prin acéstă licitațiune cu oferte și învită pe cei, ce arŭ dori a luá în arêndă dreptulŭ de cârciumăritŭ în una séu în mai multe din comunitățile și prediele înșirate sub I II III și IV ca până *Luni în 17 Augustŭ st. n. 1885 la 2 óre p. m.* sĕ'șĭ trimită la adresa: „Comisiunei administrătóre de fondurile scolastice și de stipendii ale fostilorŭ grăniţerĭ românĭ în Năsĕudŭ ofertele compuse în scrisŭ sigilate, timbrate și încărcate cu vadiulŭ de 10%₀ (ḑece la sută) a prețului de strigare statoritŭ după specificațiunea mai dela vale, séu în banĭ gata numĕrațĭ séu sunătorĭ, séu în note de ale băncei austro-ungare, séu și în hărtie de statŭ de ale Austro-Ungariei, computate după cursulŭ bursei din ḑiua licitațiunei dimpreună cu cupónele și talónele lorŭ încă nedecăḑute, scăḑute cu 15% sub prețulŭ nominalŭ.

Ofertele vorŭ avé a cuprinde în sine ca condițiune sine qua non:

1) cumcă îmbiitorulŭ ia dreptulŭ de cârciumăritŭ în arêndă pe 10 (ḑece anĭ) începêndŭ din 1 Ianuariu st. n. 1887 până la 31 Decemvre 1896.

2) Prețulŭ câtŭ îlŭ oferesce pe anŭ pentru fiecare din comunitățile séu prediele numite, una câte una séu și mai multe orĭ tóte întruna, însĕ așa ca la dreptulŭ regalŭ din fiecare comunitate sĕ fiă pusŭ prețulŭ oferitŭ pentru acela separatŭ, deórece oferte cumulative cu o sumă pe mai multe, séu pe tóte drepturile regale din tóte comunitățile în concretŭ la olaltă, orĭ și în ce grupe, séu secțiunĭ din diferitele văli nu se primescŭ, și de se vorŭ dá, se vorŭ restitui oferentului fără considerare.

Prețulŭ oferitŭ va trebui sĕ fiă mai mare decâtŭ suma pusă ca prețu de strigare în conspectulŭ dela călcăiulŭ acestei publicațiunĭ, însĕ sub acelŭ prețŭ nicĭ de câtŭ nu se acceptă.

3) în ofertŭ trebue să fiă pusă neapĕratŭ condițiunea că oferitorulŭ cunósce bine și pe deplinŭ condițiunile generalĭ și speciali de licitațiune până în cele mai mărunte părțĭ ale lorŭ și că se supune necondițiunatŭ la ele și sĕ îndatoresce a-le împlini fără nici o escusare și apoi cumcă i s'au cetitŭ și esplicatŭ și le pricepe și înțelege bine din literă în literă.

4) Ofertulŭ séu sĕ fie scrisŭ și subscrisŭ cu mâna propriă a oferentului séu se aibă tóte recerințele unui documentŭ deplinŭ validŭ după procedura civilă.

Indată ce vorŭ trece 2 óre p. m. în 17 Augustŭ nou 1885, se vorŭ deschide ofertele în fața comisiunei administratoria și a membrilorŭ de comitetŭ, cari din întêmplare, séu anume ar luá parte la licitațiune și acele se vorŭ înregistra într'unŭ protocolŭ, ce se va suscepe despre licitațiune, începêndŭ dela celŭ mai micŭ oferente până la celŭ mai mare.

5) la comunitățile din Valea Borgoului, a Șieului și a Mureșului (III. a, b, c) sĕ se pună în ofertŭ două sume, adecă suma câtă se oferesce numai pentru dreptulŭ de preste anŭ și suma câtă o oferesce cumulative la olaltă cu celŭ treilunarŭ de tómnă la olaltă la fiecare comunitate separatŭ.

Comisiunea administratoriă va ține cu membrii de față ai comitetului séu și de sine, ședința secretă, în care va decide numai decâtŭ că pe care din oferențĭ séu pe cari sĕ-i recomande la comitetŭ și la locurile superióre spre aprobare, ér celorlalte după decidere numai decâtŭ le va restitui vadiele depuse. Atâtŭ condițiunile generali, câtŭ și cele speciali mai deapróре se potŭ vedé la comisiunea administrătóre în órele de oficiu.

Din ședința comisiunei administrătóre de fondurile scolastice și de stipendii ale foștilorŭ grăniţerĭ românĭ.

Năsĕudŭ, 12 Maiu 1885.

Președintele: *Iosifŭ Mihalașiu*, m. p.

Secretarulŭ: *Ioachimŭ Murĕșianu* m. p.

Conspectŭ

despre prețurile de strigare statorite pentru dreptulŭ regalŭ de cârciumăritŭ din cele 44 comunitățĭ foste grănițărescĭ și cele 4 predie din ținutulŭ fosfului II-lea regimentŭ românŭ de margine din Ardélŭ pentru licitațiunea cu oferte din 17 Augustŭ st. n. 1885.

Nr. curentŭ	Comitatu	Ținutulu preste totŭ	Ținutulu în parte	Comunitatea séu Prediulŭ unde e dreptulŭ de cârciumăritŭ.	Prețul strigărei cumulatu cu cel de trei lunĭ fl.	cr.	Prețul strigărei fără cumulare cu celŭ de 3 lunĭ fl.	cr.	Adnotare
I.	Bistrița-Năsĕudŭ	I. Valea Rocnei séu a Someșului		**Valea Rocnei séu a Someșului**					
1				Năsĕudŭ	4693				
2				Rebrișóra	1850	—			Aici prețulŭ strigărei e pusŭ și anume la Borgou fiind cumularea numai provisoriă, ér după têrgŭ fără cumulare și e de a se îmbia prețulŭ și fără și cu cumularea dreptului de cârciumăritŭ de 3 luni de tómnă atâtŭ în Valea Borgoului câtŭ și în cerculŭ Monorului.
3				Rebramare	936	—			
4				Parva (Lunca Vinului)	400	—			
5				Nepos (Vărarea)	1271	—			
6				Feldru	1522	—			
7				Ilva mică	1707	—			
8				Sangeorgiu	2253	—			
9				Maierŭ	2185	—			
10				Rocna vechiă	4453	—			
11				Rocna nouă (Șanțu)	1790	—			
12				Ilvamare	16?2	—			
13				Măgura	1130	—			
14				Sântu Iosifŭ (Poiana)	670	—			
15				Leșiu	1225	—			
16				Salva	2009	—			
17				Hordou	690	—			
18				Bichigiu	474	—			
19				Telciu	2230	—			
20				Romuli (Strîmba)	271	—			
21				Runcu	579	—			
22				Mititeiu	644	—			
23				Găureni	165	—			
24				Plaiu (Suplaiu)	247	—			
25				Poienĭ (Poenile Zagrei)	526	—			
26				Zagra	1661	—			
27				Mocodŭ	1060	—			
				După têrg séu Valea Sieului					
28				Nusifalĕu (Nagyfalu)	370	—			
29				Sant-Ionŭ (Szt.Iván)	156	—			
a)				a) Valea Vinului					
II.		II.	II.	II. Anieșŭ (Domb hat)	1778	—			
III.		III. Valea Borgoului	Valea Borgoului	**a) Valea Borgoului**					
30				1. Borgo-Rusu	1600	—			
31				2. » Diosenĭ	2149	—			
32				3. » Miḑlocenĭ	2766	—			
33				4. » Susenĭ	2150	—			
34				5. » Prundu	39?6	—			
35				6. » Bistrița	3152	-			
36				7. » Tiha	2542	—			
37				8. » Murĕșenĭ	2016	—			
III.			După têrgŭ, cercu Monorului la Sieu	**b) După têrg séu cerculŭ Monorului**					
38				1. Budaculŭ românŭ (Román Budák)			568	—	
39				2. Ragla			228	—	
40				3. Șieuțŭ (Kis-Sajs)			1475	—	
41				4. Monorŭ			1486	—	
42				5. Gledini			1431	—	
III.				**c) Valea Murĕșului**					
43	Bistrița-Murĕș Năsăud-Turda			Rusi în munțĭ (Maros Oroszfalu)			1829	—	
44				7. Morarenĭ (Monosfalu)			457	—	
IV			Valea Borgo-lui	**IV. Măgura calului**					
1				1. Măgura calului	965	—			
2				2. Tihuța	681	—			

Tipografia ALEXI Brașovŭ.